

Deeltentamen differentiaalvergelijkingen 18 april 2011

- Zet op elk vel dat je inlevert je naam, het nummer van je collegekaart en bij voorkeur ook de naam van je werkcollega-leider (Sebastiaan Janssens, Wilfred de Graaf of Jori Matthijssen).
- Laat bij elke opgave duidelijk zien hoe je aan je antwoorden komt.
- Ook als je (een onderdeel van) een opgave niet kunt maken mag je dat onderdeel/die opgave uiteraard wel gebruiken.
- Alle 9 opgaven tellen even zwaar.
- *SUCCES!*

Een (systeem van) autonome differentiaalvergelijking(en) $\dot{y} = f(y)$ is van gradiënt-type als er $V : \mathbb{R}^n \supset \rightarrow \mathbb{R}$ bestaat met $f = \text{grad}V$. Wij veronderstellen in het vervolg $V \in C^2$.

1. Los voor $V(y) = y^3 - 3y + 9$ de gradiënt-vergelijking $\dot{y} = V'(y)$ op. Wat zijn de dynamische verschillen tussen de twee oplossingen met beginwaarden in minimum en maximum? *Hint*: maak een plaatje.
2. Laat zien dat elke scalaire autonome differentiaalvergelijking met $f \in C^1$ van gradiënt-type is. Laat tevens zien dat de matrix van een lineaire gradiënt-vergelijking symmetrisch is.
3. Bereken de tijdsafgeleide van $V(y(t))$, waar $y(t)$ een oplossing van $\dot{y} = \text{grad}V$ is. Toon hiermee aan dat een differentiaalvergelijking van gradiënt-type nooit een periodieke baan kan hebben. *Herinnering*: een periodieke baan heeft een minimale periode $\tau > 0$ met $y(t + \tau) = y(t)$ voor alle $t \in \mathbb{R}$.
4. Bepaal een fundamentele matrix voor de door $V(y) = y_1^2 + y_2^2 + y_3^2 - 2y_1y_2 - 2y_2y_3 - 2y_1y_3$ gegeven gradiënt-vergelijking $\dot{y} = \text{grad}V$.

Beschouw de algemene lineaire gradiënt-vergelijking in het vlak, gegeven door $V(y) = \frac{a}{2}y_1^2 + \frac{b}{2}y_2^2 + cy_1y_2$. Noem de zo aan de rechter kant verkregen matrix A .

5. Geef spoor, determinant, eigenwaarden en de discriminant Δ van de eigenwaardevergelijking voor A in termen van de parameters a , b en c .
6. Voer de nieuwe parameters $s = \frac{a+b}{\sqrt{2}}$, $u = \frac{a-b}{\sqrt{2}}$ en $v = \sqrt{2}c$ in en schets in de (s, u, v) -ruimte het oppervlak $\det A = 0$.
7. Geef voor de parameterwaarden $(s, u, v) = (3, 1, 0), (1, 1, 0), (0, 1, 0), (-1, 1, 0)$ en $(-3, 1, 0)$ elk een faseplaatje. Dit levert samen met opgave 6 een bifurcatie-diagram op. Hoe veranderen de faseplaatjes langs de s -as (dus voor $u = v = 0$)?

Beschouw op $\mathbb{R}^2$ de door $V(y) = \frac{1}{2}y_1^2y_2 + \frac{1}{6}y_2^3 - 2y_2$ gegeven niet-lineaire gradiënt-vergelijking.

8. Geef de evenwichtspunten en bepaal hun stabiliteit.
9. Schets het faseplaatje.